

Практична робота №3
Розрахунок еквівалентного рівня звуку на робочому місці.

Нормування й контроль шуму здійснюється відповідно до ДСН 3.3.6.037-99 «Санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку та інфразвуку»

Характеристикою постійного шуму на робочих місцях є рівні звукових тисків (дБ) в октавних смугах зі середньгеометричними частотами 31,5; 63; 125; 250; 500; 1000; 2000; 4000 й 8000 Гц.

При **нормуванні шуму** використовують два методи:

- нормування по граничному спектру шуму;
- нормування рівня звуку .

У *першому випадку* нормуються рівні звукових тисків у дев'ятьох октавних смугах частот із середніми геометричними частотами 31,5; 63; 125; 250; 500; 1000; 2000; 4000; 8000 Гц залежно від виду трудової діяльності. (**Октавою** називається смуга частот ($f_1...f_2$), для якої виконується співвідношення $f_2/f_1=2$; середня геометрична частота $f_{\text{ср.геометр.}} = \sqrt{f_1 f_2}$). Сукупність дев'яти нормативних рівнів звукового тиску називається **граничним спектром** (ГС). Кожний зі спектрів має індекс, наприклад ГС - 80, де цифра 80 - нормативний рівень звукового тиску в октавній смузі частот з $f_{\text{ср.}} = 1000$ Гц.

Другий метод нормування загального рівня шуму, вимірюваного по шкалі "А" та іменованого **рівнем звуку** залежно від виду трудової діяльності, використовується для орієнтовної оцінки постійного й непостійного шуму.

Рівень шуму, створюваного устаткуванням на робочих місцях, не повинен перевищувати значень, наведених у санітарних нормах (Таблиця 1.1).

Послідовність розрахунку еквівалентного рівня звуку на робочому місці:

1. Зробити ескіз розрахункової схеми. Розміри приміщення у вихідних даних, робоче місце задає викладач.
2. Визначити рівень шуму L_i , який утворюється кожною групою джерел окремо в розрахунковій точці (розрахунок ведеться для трьох найближчих джерел):

$L_{ri} = L_i - 10 \lg (2\pi r^2)$, дБА, якщо джерело шуму, розташоване на поверхні

$L_{ri} = L_i - 10 \lg (\pi r^2)$, дБА, якщо джерела шуму, розташовані у двогранному куті

$L_{ri} = L_i - 10 \lg (0,5\pi r^2)$, дБА, якщо джерела шуму, розташовані у тригранному куті

де L_i – шумова х-ка відповідного джерела шуму (вихідні дані)

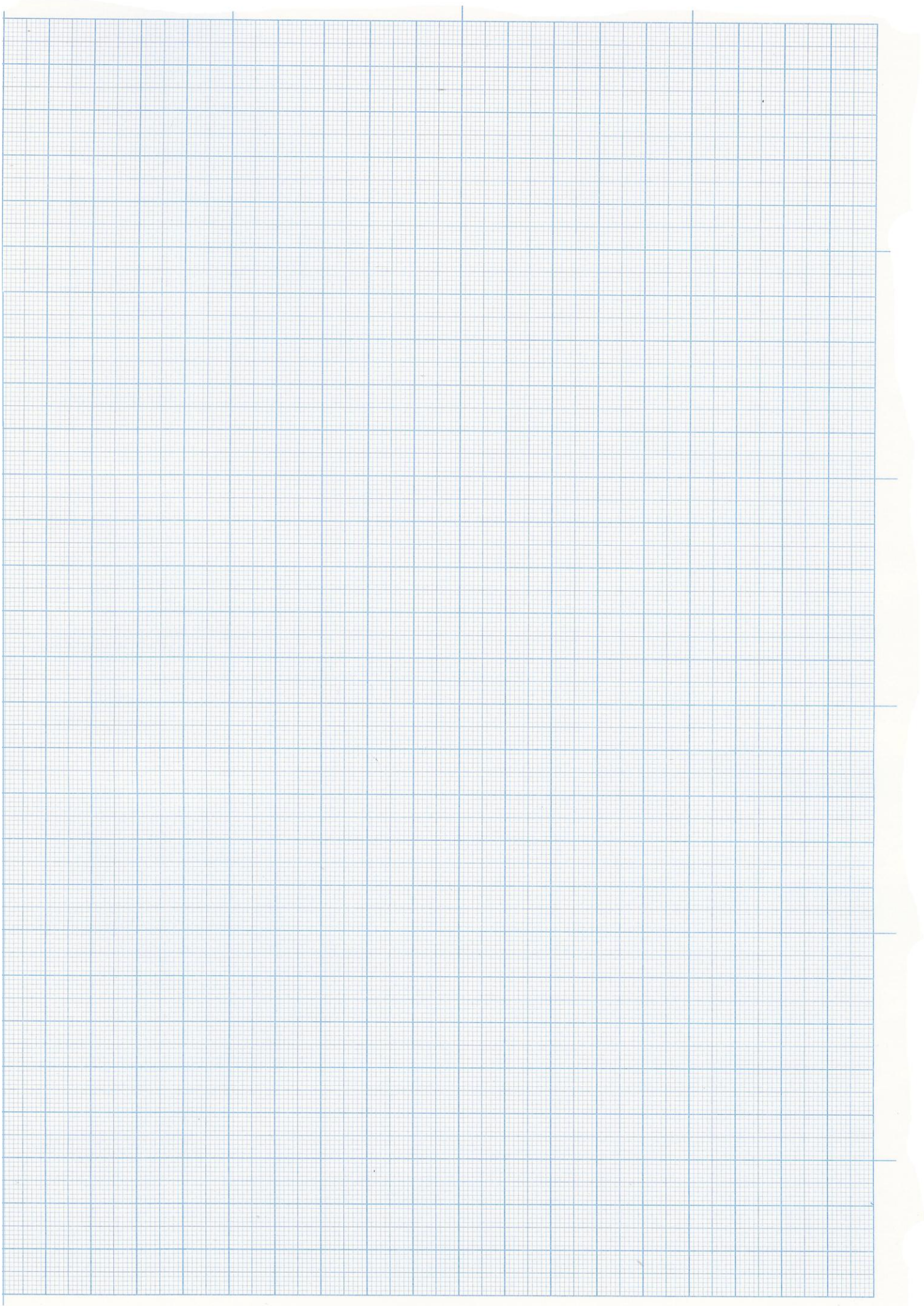
r – відстань від вуха людини до джерела шуму (за ескізом),

	r_1 , м	r_2 , м	r_3 , м	L_{r1} дБА	L_{r2} дБА	L_{r3} дБА
Формула						
Розрахунок						
Результат						

4. Визначити сумарний рівень звукової потужності всіх груп джерел шуму для розрахункової точки:

$$\sum L = 10 \lg (10^{0,1L_{r1}} + 10^{0,1L_{r2}} + \dots + 10^{0,1L_{rn}}) =$$

5. Порівняти отриманий результат з рівнем шуму, який є допустимим для виробничого приміщення

Таблиця 1.1. Припустимі рівні звукового тиску, рівні звуку й еквівалентні рівні звуку на робочих місцях у виробничих приміщеннях і на території підприємств

№ п/п	Вид трудової діяльності	Рівні звукових тисків, дБ, в октавних смугах зі середньгеометричними частотами, Гц.									рівні звуку та еквівалентні рівні звуку, дБА, дБА _{екв}
		31,5	63	125	250	500	1000	2000	4000	8000	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Творча діяльність, керівна діяльність із підвищеними вимогами, наукова діяльність, конструювання й проектування, програмування, викладання	86	71	61	54	49	45	42	40	38	50
2	Висококваліфікована робота, що адміністративно-керівна діяльність, вимірювальні й аналітичні роботи в лабораторії	93	79	70	63	58	55	52	50	49	60
3	Робота із часто одержуваними вказівками й акустичними сигналами, робота, що вимагає постійного слухового контролю, операторська робота, диспетчерська робота	96	83	74	68	63	60	57	55	54	65
4	Робота, що вимагає зосередження, робота з підвищеними вимогами до процесів спостереження й дистанційного керування виробничими циклами	103	91	83	77	73	70	68	66	64	75
5	Виконання всіх видів робіт (крім перерахованих у п. п. 1-4 та аналогічних їм) на постійних робочих місцях у виробничих приміщеннях і на території підприємств	107	95	87	82	78	75	73	71	69	80

Припустимі рівні звукового тиску, рівні звуку й еквівалентні рівні звуку варто приймати:

- для широкосмугового постійного й непостійного (крім імпульсного) шуму - по табл.1.1 ;
- для тонального й імпульсного шуму – на 5 дБ менше значень, зазначених у табл.1.1 ;
- для шуму, створюваного установками кондиціонування повітря, вентиляції й повітряного опалення – на 5 дБ менше фактичних рівнів шуму в приміщеннях, якщо останні не перевищують значень табл. (виправлення для тонального й імпульсного шуму при цьому не враховується), у противному випадку – на 5 дБ менше значень, зазначених у табл.1.1 ;
- для коливного в часі й переривчастому шумі максимальний рівень звуку не повинен перевищувати 110 дБА;
- для імпульсного шуму максимальний рівень звуку не повинен перевищувати 125 дБА₁.

Для окремих видів трудової діяльності (професій) повинні зменшуватися припустимі рівні звуку при розробці галузевої регламентуючої документації з урахуванням категорії важкості й напруженості праці.

Вихідні дані для розрахунків.

№ вар	Призначення приміщення	Розмір приміщення $a \times b \times h$	Джерела шуму		
			Шумові характеристики, дБА		
1	офіс	7,2×5,3×3,2	комп'ютер	кондиціонер	інше обладнання
			36	42	41
2	аудиторія	11,2×7,2×4	комп'ютер	комп'ютер	інше обладнання
			34	32	40
3	офіс	5,8×3,4×3	інше обладнання	комп'ютер	комп'ютер
			51	39	37
4	кімната відпочинку	6,5×3,9×2,8	інше обладнання	кондиціонер	інше обладнання
			46	38	42
5	аудиторія	10×5,8×3,7	комп'ютер	комп'ютер	комп'ютер
			31	29	35
6	кімната відпочинку	5,4×3,9×3,5	кондиціонер	інше обладнання	інше обладнання
			42	38	35
7	офіс	9,5×4,5×3,1	комп'ютер	кондиціонер	інше обладнання
			29	41	28
8	кімната відпочинку	6,1×5,7×3,25	інше обладнання	кондиціонер	інше обладнання
			26	32	37
9	аудиторія	13×6,8×3,75	кондиціонер	комп'ютер	кондиціонер
			43	28	43
10	офіс	5,2×3,9×2,75	комп'ютер	комп'ютер	кондиціонер
			30	34	38

Висновки:
